

Seat No. : _____

MF-103

April-2025

B.A., Sem.-V

CC-305(A) : Sociology
(Rural Sociology)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.

1. ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી તેની ઉપયોગિતા સમજાવો. 14
અથવા
1. ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર સ્પષ્ટ કરો. 14
2. ગ્રામીણ સમુદાયની ખાસિયતો ચર્ચો. 14
અથવા
2. સામાજિક સર્વેક્ષણનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો. 14
3. ગ્રામીણ લોકોની જીવનનિર્વાહની રીતો જણાવો. 14
અથવા
3. ગ્રામીણ ભારતમાં પ્રવર્તતી ભૂમિ સમસ્યાના કારણો જણાવો. 14
4. ગ્રામીણ વિકાસમાં પંચાયતી રાજની ભૂમિકા ચર્ચો. 14
અથવા
4. ગ્રામીણ સમાજમાં પરિવર્તનના અવરોધક પરિબલો સ્પષ્ટ કરો. 14

5. નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં જણાવો : (કોઈપણ સાત)

14

- (1) ‘ભારતમાં ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્રનો પરિચય’ પુસ્તકના લેખક ડૉ. એ.આર. દેસાઈ છે.
- (2) ગ્રામ સમુદાયનું પ્રાથમિક અને પાયાનું એકમ વિભક્ત કુટુંબ છે.
- (3) સામાજિક સર્વેક્ષણ અમુક સ્થળ અને ભૌગોલિક વિસ્તાર સાથે સંબંધિત છે.
- (4) ગ્રામ સ્વરાજનો ખ્યાલ ગાંધીજીએ આપ્યો હતો.
- (5) ભૂમિ સુધારણા કાયદો 1983માં અમલમાં આવ્યો.
- (6) સહકારી મંડળી એ લોકશાહી સંસ્થા છે.
- (7) સમુદાય વિકાસ કાર્યક્રમ 1952માં અમલમાં આવ્યો.
- (8) શિક્ષણ ગ્રામીણ સામાજિક પરિવર્તનનું સહાયક પરિબળ છે.
- (9) પંચાયતી રાજનું માળખું એક સ્તરીય છે.
- (10) ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં પરંપરાગત વ્યવસાયો બિઝનેસ અભિમુખ બની રહ્યાં છે.
- (11) નિરક્ષરતા ગ્રામીણ સામાજિક વિકાસનું અવરોધક પરિબળ છે.
- (12) જમીનની અસમાન વહેંચણીની સમસ્યાના ઉકેલ માટે જવાહરલાલ નહેરુ એ ભૂદાન ચળવળ ચલાવેલી.

Seat No. : _____

MF-103

April-2025

B.A., Sem.-V

CC-305(A) : Sociology
(Rural Sociology)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) All questions are compulsory.
(2) All questions carry equal marks.

1. Define Rural Sociology and describe its importance. 14

OR

1. Clarify the scope of Rural Sociology. 14

2. Discuss the characteristics of Rural Community. 14

OR

2. Describe the meaning and characteristics of Social Survey. 14

3. State the living ways of Rural people. 14

OR

3. Describe the reasons of land problem in rural India. 14

4. Discuss the role of Panchayati Raj in Rural Development. 14

OR

4. Clarify the hindering factors of change in Rural Society. 14

5. State whether the following statements are True or False : (Any **seven**)

14

- (1) The book 'Introductory Rural Sociology in India' was written by Dr. A.R. Desai.
 - (2) Nuclear family is a primary and fundamental unit of rural community.
 - (3) Social survey is related to some places and geographical area.
 - (4) Gandhiji gave the concept of Gram Swaraj.
 - (5) Land Reform Act implemented in 1983.
 - (6) Co-operative Society is a democratic institution.
 - (7) Community Development Programme was implemented in 1952.
 - (8) Education is a helping factor of rural social change.
 - (9) The structure of Panchayati Raj is one level.
 - (10) Traditional occupations in rural areas are becoming business oriented.
 - (11) Illiteracy is a barrier of Rural Social Development.
 - (12) Jawaharlal Nehru had initiated Bhoodan Movement for the solution of problem of uneven distribution of land.
-

Seat No. : _____

MF-103

April-2025

B.A., Sem.-V

CC-305(B) : Sociology
(Sociology of Religion)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. ધર્મના સમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી તેનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. 14
અથવા
1. ભારતમાં ધર્મના સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ-વિકાસ સમજાવો. 14
2. ધર્મની વ્યાખ્યા આપી, ધર્મના લક્ષણો સમજાવો. 14
અથવા
2. ધર્મના કાર્યો-વિકાર્યો સમજાવો. 14
3. મેક્સ વેબરનું ધર્મનું ઘટનાશાસ્ત્રીય અર્થઘટન સમજાવો. 14
અથવા
3. એમાઈલ દુર્ખિમના ધર્મના કાર્યાત્મકવાદી અર્થઘટનની ચર્ચા કરો. 14
4. હિન્દુ ધર્મની માન્યતાઓ અને આચરણ સમજાવો. 14
અથવા
4. ઈસ્લામ ધર્મનો અર્થ આપી, ઈસ્લામ ધર્મના આધારસ્તંભ સમજાવો 14

- (1) ભારતમાં ધર્મ અંગેનો સૌપ્રથમ અભ્યાસ કરનાર સમાજશાસ્ત્રી _____ છે.
(મેક્સ વેબર, આઈ.પી. દેસાઈ, કાર્લ માર્ક્સ)
- (2) _____ ધાર્મિક જ્ઞાન તરીકે હિન્દુ જીવન મૂલ્યોનો અભ્યાસ કર્યો છે.
(માથૂરે, કાર્લ માર્ક્સ, મેક્સ વેબરે)
- (3) ઈસ્લામ ધર્મના આધારસ્તંભ _____ છે. (5, 6, 7)
- (4) ખ્રિસ્તી ધર્મના સ્થાપક _____ છે.
(ઈસુ ખ્રિસ્ત, નીરા દેસાઈ, તારાબેન પટેલ)
- (5) _____ અનુસાર વિશ્વ જગત દેવી સર્જન છે.
(પ્રકૃતિ, બાઈબલ, શિક્ષણ)
- (6) _____ પ્રોટેસ્ટન્ટ આચારશાસ્ત્ર અને મૂડીવાદ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવ્યો છે.
(ઓગસ્ટ કોમ્ટે, મેક્સ વેબરે, આઈ.પી. દેસાઈએ)
- (7) _____ ધર્મને લોકોનું અફીણ તરીકે ઘટાવ્યું છે. (કાર્લ માર્ક્સ, મેક્સ વેબરે, તારાબેન પટેલએ)
- (8) ખ્રિસ્તી ધર્મ અનુસાર માનવ શરીર પ્રભુનું _____ છે. (મંદિર, શિક્ષણ, પરંપરા)
- (9) ધર્મ અને સમાજ વચ્ચે _____ સંબંધ છે. (પારસ્પરિક, સ્વતંત્ર, અલગ)
- (10) _____ અડ્ડન્ટા આદિવાસીઓનો અભ્યાસ કર્યો છે.
(એમાઈલ દુર્બિને, તારાબેન પટેલએ, મેક્સ વેબરે)
- (11) ધર્મનું સમાજશાસ્ત્ર _____ ની શાખા છે. (સમાજશાસ્ત્ર, મનોવિજ્ઞાન, અર્થશાસ્ત્ર)
- (12) ઈસ્લામ ધર્મનો સ્ત્રોત _____ છે. (કુરાન, નમાજ, મંદિર)

Seat No. : _____

MF-103

April-2025

B.A., Sem.-V

CC-305(B) : Sociology
(Sociology of Religion)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Attempt all questions.

1. Give the definition of Sociology of Religion. State its scope. 14

OR

1. Explain the origin and development of Sociology of Religion in India. 14

2. Give the meaning of Religion and explain its characteristics. 14

OR

2. Explain the functions and disfunctions of Religion. 14

3. Explain Max Weber's Phenomenological Interpretation of Religion. 14

OR

3. Discuss Emile Durkheim's Functional Interpretation of Religion. 14

4. Explain beliefs and behaviour of Hindu religion. 14

OR

4. Give the meaning of Islam religion. Explain the Pillars of Islam. 14

5. Fill in the blanks : (Any seven)

14

- (1) _____ was the first sociologist to study religion in India.
(Max Weber, I.P. Desai, Karl Marx)
- (2) _____ has studied Hindu Life values as a religious knowledge.
(Mathure, Karl Marx, Max Weber)
- (3) The Pillars of Islam are _____. (5, 6, 7)
- (4) The Founder of Christianity is _____.
(Jesus Christ, Nira Desai, Taraben Patel)
- (5) The world is goddess creation according to _____.
(Nature, The Bible, Education)
- (6) _____ explains the relationship between Protestant Ethics and Capitalism.
(August Comte, Max Weber, I.P. Desai)
- (7) _____ has reduced religion to the opium of the people.
(Karl Marx, Max Weber, Taraben Patel)
- (8) According to Christianity, human body is the _____ of God.
(Temple, Education, Tradition)
- (9) There is a _____ relationship between religion and society.
(reciprocal, independent, different)
- (10) _____ has studied the Arunta tribes.
(Emile Durkheim, Taraben Patel, Max Weber)
- (11) Sociology of Religion is a branch of _____.
(Sociology, Psychology, Economics)
- (12) The Source of Islam is the _____. (Quran, Namaz, Temple)